

ཁམས་པའི་བོད་རི་ཁྱད་མང་ས་ཁྲོད་ཀྱི་མངོས་རིག

康巴藏族民间美术

甘孜州文化局 供稿

四川民族出版社

1989·5·成都

ཁམས་པའི་བོད་རིཾ་དམངས་ཁྱོད་ཀྱི་མཛེས་རིག་

康巴藏族民间美术

kāng bā zàng zú mǐng jiān měi shù

*

甘孜州文化局 供稿

四川民族出版社出版

(成都盐道街三号)

四川印刷制版中心印

*

开本:787×1092毫米 1/12 插页 10 印张 15.5

1989年5月第一版 1989年5月第一次印刷

印数:1—1000册

书号:ISBN7-5409-0320-1/J·11 定价:23.00元

璀璨的藏族工艺美术

扎西次仁 刘长久

藏族历史悠久,文化源远流长,工艺美术绚丽多彩,是中国文化艺术遗产的重要组成部分。

据汉、藏古文献记载和近年来考古发掘资料证明,早在远古时期,藏族地区就已经出现了较为发达的工艺美术。吐蕃王朝的建立,佛教的传入,更加促进了藏族工艺美术的发展。唐开元时期,吐蕃曾把数百件用金银珠宝制作的工艺品运往长安,向唐玄宗进贡,众赞其器物“皆形制奇异”、“制冶诡殊”。由此可见,藏族的工艺美术在古代就达到了相当的高度,而且具有民族的独特风格。

随着时代的演进,工艺水平的提高,藏族工艺美术逐渐形成了一门独立而完整的学科——工艺学。在十四世纪编辑而成的、被誉为藏族文化百科全书的《甘珠尔》(དགའ་འབྲུར)中,把藏族文化归纳为大、小五明(“明”来源于印度佛教用语,梵文 Vidyā 的意译,意为学问)。其中大五明内(声明,即声韵学和语文学;工巧明,即工艺、绘画、建筑、历算之学;医方明,即医药学;因明,即逻辑学;内明,即佛学)就包括了工艺学。

藏族生活的环境,民族的习俗,宗教意识,造就了他们极富于幻想的艺术直觉思维,从而形成了他们一种独特的审美情趣。

藏族工艺美术应用范围十分广泛,从寺院里名目繁多的供器、法器等,到普通藏民家里的日用器皿;从男人到女人通身的佩饰,真是琳琅满目,五彩缤纷。这些斑驳陆离的工艺品,无不使人叹为观止。由此可见他们对美的多方面多层次的执着追求。

藏族的工艺美术品中绝大部分是金、银、铜、铁材料制作的,尤其是装饰部分更是以金银珠宝为主。这与藏民的生活环境有关。藏族自古以来就是一个以游牧生活为主的民族,到了近现代,这种生活方式仍占很大的比例。正因为如此,牧民们十分重视着装的佩饰,把自己的主要财富转换为金银珠宝佩戴在身上,以便迁徙。据调查,一个比较富有的牧女,着装佩饰的价值超过万元。

每逢佳节或喜庆的日子，牧民们都喜欢争先恐后地把自己所有的装饰品佩戴出来。这既是对财富的炫耀，又是一种美的展示。

由于藏族笃信佛教,因而装饰品的图案具有强烈的宗教意味。从中寄托了他们对神灵的祈祷和对理想的渴望。这种把信仰、财富、审美熔为一体的艺术,毫无疑问是藏族工艺美术的一大特点。

与牧区相反,农区生活较为稳定,因而比较注意日用生活品的装饰美化。较之而言,农区在装饰品种多样化方面就远不如牧区丰富多彩。

广袤的草原，密匝的森林，巍峨的雪峰……，铸就了藏族人民豪迈、粗犷、剽悍的性格。然而在他们的工艺美术中，却追求一种与这种性格相悖的——异常细腻而工整的美。

以上仅是对整个藏族工艺美术的概述。而康巴地区的工艺美术除具上述的共性外,还具有独特的地方性。

地处四川西部的康巴地区,自古以来就是藏汉往还的枢纽地带。由于藏汉文化的交流,康巴工艺美术既有着浓郁的藏族风格,又兼收并蓄了汉族工艺美术的长处,从而独具特色。如白玉河坡的工艺品,在藏区是享有盛誉的。

康巴的金银制品,主要分为宗教法器、乐器、日用器皿、装饰用品四大类。这些金银制品不仅制作工巧,装饰精致,而且具有很高的审美价值。特别是金银制品上的富有朝气和民族特色的装饰纹样,是对藏族工艺美术的极大发展。即使是宗教工艺品,在装饰纹样上也没有囿于宗教艺术的轨范。如“吉祥八宝”(吉祥结、妙莲、宝伞、右旋海螺、法轮、胜利幢、宝瓶、金鱼)这种宗教图案,经过民间艺人们的匠心处理,使单纯的“吉祥八宝”,不仅纹样构成变化丰富,装饰性浓厚,而且注入了世俗化的意味。这种经过改造的“吉祥八宝”,逐渐成为藏民世代相传,经久不衰,喜闻乐见的装饰纹样。

康巴金银制品还吸收了汉地传来的锦缎、陶器、金银饰品等方面的装饰纹样,特别是唐宋时代的唐草纹、缠枝花纹、串枝牡丹纹等。但康巴金银制品上的装饰纹样并不是照搬汉地装饰纹样,而是融汇变通,即善于在直线或曲线的几何纹中,用缠枝牡丹、曲线卷草穿插其间,构成一种自由活泼,对称均齐,组织严谨,富有韵律感的民族装饰图案。从图案的组织结构来看,大都采用直面排列、曲面直线排列、曲线和折线排列、错位和倾斜排列,有时也采用放射排列、旋转排列等。总的来说,单个性图案较多,而组合成大单元形的较少。

此外,康巴地区的艺人对汉式的曲枝和纽结纹样比较喜爱,万字纹、回纹也兼用之。吉祥八宝、曼陀罗、妙翅鸟、命命鸟、龙、凤、雄狮、怪兽、祥云、宝焰等等,也是常用的纹饰,甚至梵文密咒也被作为装饰纹样之一。从金银制品的造型变化,图案组织的巧妙,到錾花工艺的精湛,无不显示出康巴地区能工巧匠们的娴熟技艺和极其丰富的实践经验,同时体现了康巴工艺美术的璀璨。

为了继承藏族工艺美术的宝贵遗产,将传统发扬光大,进一步促进藏族现代工艺美术的发展,我们把多年来深入藏区所收集整理资料选编成册。以此奉献给广大专业美术工作者,以及对藏族工艺美术有兴趣的读者。勿庸置疑,本书所辑入的资料远不足以反映整个藏族璀璨的工艺美术,倘能从中窥其一斑而略知全豹,那末,编者、出版者也就深感欣慰了。因此,诚恳地希望专家学者以及广大读者不吝赐教。

གཟི་མདངས་རབ་རྩ་འཕྲོ་བའི་བོད་ཀྱི་

བཟོ་ཆལ་མངའ་ས་རིས།

བཟུ་ཤེས་ཆེ་རིང་དང་ལེན་ཁྲིའི་ཉུང་ནས་བྲིས།

བོད་རིགས་ཀྱི་ཡོ་རྒྱུས་རྩ་ལྷན་ཉ་ཅང་རིང་ཞིང་། དེའི་རིག་

གནས་ཀྱི་འབྲུང་ཁྲུང་ས་ཟབ་ལ་འཕེལ་ཡུན་རིང་བའི་ནང་བཟོ་ཆལ་...
མངའ་ས་རིས་ནས་པ་ལྷ་ཆོག་གས་གཟི་མདངས་བཟུ་བ་དེ་ནི་ཁྲུང་གོའི་རིག
གནས་ལྷ་ཆལ་བྱལ་བཞག་དངོས་ཁྲུང་ཀྱི་ཁྲོད་རྩ་གལ་འགངས་ཆེ་བའི་
གྲུབ་ཆ་ཞིག་ཡིན།

ཁྱེད་གཉིས་ཀྱི་དེ་བ་ཐེར་རྒྱུ་པའི་ནང་འཁོད་པ་དང་ཉེ་ཆར་ལོ་
གས་རིང་ལ་གནའ་ཁྲུང་ཆོག་ཞིབ་ཆོ་འཆོལ་བྱུང་བའི་དངོས་ཁྲུང་ལས་...
གསལ་དཔར་བྱུང་བ་ལྟར། གནའ་བོའི་རྩ་སྐུ་བོད་ས་ཁྲུང་བཟོ་
ཆལ་མངའ་ས་རིས་དཔྱར་མཆོ་རྒྱས་པ་ལྟར་བྱུང་འདུག བོད་རྒྱལ་རབས་
དབྱེ་བཞེས་པ་དང་བོད་རྩ་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་བཟུ་ན་པ་དང་བའི་
རྩ་མཆུང་ས་སྐུ་བོད་ཀྱི་བཟོ་ཆལ་མངའ་ས་རིས་ལྷག་པར་གོང་རྩ་འཕེལ་
བའི་བསྐལ་འདེད་བྱུང་བ་རེད། ཐང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་ཁའི་ལོ་ན་མཁའ་ས་...
ལ། གསེར་དང་དཔལ། སྤྱི་ག བོར་བྱ་བཅས་ཀྱིས་རྒྱན་སྤྲས་...
བྱས་པའི་བཟོ་ཆལ་མངའ་ས་ཆས་ལྷ་ཁ་བརྒྱ་ལྷག་ཁ་གས་བོད་ནས་ཐང་...
རྒྱལ་རབས་ཀྱི་རྒྱལ་ས་ཁྲུང་མན་རྩ་དཔོར་ནས་གོང་མ་ཐང་གན་.....
ཅུང་གི་སྐུ་མདུན་རྩ་ལྷག་སྤྲས། ཆོན་འཁོར་ཀྱན་གྱིས་བཟོ་དབྱིབས་
རོ་མཆར་ཆེ་བ་དང་བཟོ་ཆལ་ཁྲུང་རྩ་འཕགས་ཅེས་བཞོད་བཤམས་...
བྱས་པ་ལས་མཐོང་གསལ་ལྟར། བོད་ཀྱི་བཟོ་ཆལ་མངའ་ས་རིས་དེ་.....
གནའ་བོའི་རྩ་ནས་དཔག་པར་དཀའ་བའི་ཆད་མཐོན་པའི་ཐོག་རྩ་
ཐོབས་པས་མི་ཆད། མི་རིགས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཁྲུང་ཆོས་དམིགས་བསལ་...
ཅན་ཞིག་འཛོམས་ཡོད་པ་རེད།

རྩ་རབས་འཕོ་འབྱུར་མདུན་བཞོད་བྱུང་བ་དང་ཆབས་ཅིག་བཟོ་
ཆལ་དེའི་རྒྱ་ཆད་གོང་རྩ་རྒྱན་ཆད་མེད་པར་འཕེལ་བ་དང་སྤྲམས་ཁྲོད་
ཀྱི་བཟོ་ཆལ་མངའ་ས་རིས་དེ་རིམ་བཞིན་ཆ་ཆར་བའི་བཟོ་ཆལ་རིག་པ་
བྱུན་མོང་མིན་པ་ཞིག་ཆགས་པ་རེད། རྩ་རབས་བཅུ་བཞི་པར་བཟུ་
ཐྱིག་བྱས་པའི་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ཀྱན་འདུས་ནོར་བུའི་བང་མཛོད་...
ཅས་སྟན་པའི་གྲགས་པས་ཕྱགས་ཀྱི་ཐ་གྱུར་ཁྲུང་པའི་《བཀའ་འབྱུར་...
དང་བཟུ་ན་འབྱུར་》ལས་ཤེས་བྱ་རིགས་པའི་གནས་ཐམས་ཅད་རིག་...
གནས་ཆེ་བ་ལྷ་དང་རྒྱུད་བཟུའི་དབྱེ་བ་བྱས་ཤིང་། རིག་གནས་ཆེ་བ་
ལྷ་ནི་སྤྱི་རིག་པ་དང་། གཏན་ཆེགས་རིག་པ། བཟོ་རིག་པ། གས་བ་རིག་
པ། ནང་དོན་རིག་པ་བཅས་ཡིན་ལ། བཟོ་ཆལ་མངའ་ས་རིས་ནི་བཟོ་རིག་
གི་ཁོངས་སྐུ་འདུས་སོ། །

ཐོད་རིགས་ཀྱི་འཆོ་བའི་ཁོར་ལུག་དང་། མི་རིགས་ཀྱི་གོམས་གཤིས།
ཆོས་དད་འདུ་གེས་བཅས་ཀྱིས་སྐྱོན་པས། ཁོར་ཆའི་སྒྲུ་ཅལ་སྐོར་གྱི་ཐ་
དད་པའི་བསམ་མཛོ་ཏ་ཅང་འཕེལ་པོ་ཡོང་བར་བྱགས་སྐྱོན་ཐེབས་ནས་
མི་རིགས་གཞན་དང་བྱུན་མཐུན་མིན་པའི་མངེས་དཔྱད་ལྟ་ཅལ་ཞིག་
ཚུགས་པ་རེད།

ཐོད་ཀྱི་བཙུག་ཅལ་མངེས་རིས་ཐོད་སྒྱུད་བྱུང་ཁོར་ས་གིན་ཏུ་ཆེ།
དགོན་ཐེའི་ནང་དུ་མཆན་གྲངས་གང་མང་མང་གི་མཆོད་ཆས་དང་
ཆོས་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ནམས་དང་མི་མེར་ཆའི་བྱིམ་གྱི་ཉིན་མཁོའི་སྒྱུད་ཆས།
སྒྲིམ་པ་དང་བྱད་མེད་ནམས་ཀྱི་ལུས་ལ་སྒྲིམ་པའི་རྒྱན་ཆ་ལ་སོང་པའི་
ཁ་དོག་ལྷ་ཆོར་འོད་མདངས་ནམ་པར་བཟུ་ཞིང་མིག་དབང་འགྲུགས་
པར་གྱུར། སྤྲེལ་མ་མེར་འཆར་བའི་བཙུག་ཅལ་དངོས་ཆས་དེ་དག་མི་
ནམས་ཀྱིས་མཐོང་མ་ཐག་ཏུ་རང་དབང་མེད་པར་ཡིད་རང་ཞིང་
བསྐྱོད་བསྐྱུར་བྱུང་བ་རེད། དེར་བརྟེན་ཐོད་མི་ཆོས་མངེས་རིས་སྐོར་ལ་
ཐུགས་མང་ཞིང་རིམ་པ་མང་བའི་སྒྲོ་མོས་འདུན་པ་བརྟེན་པོ་ཡོད་པ་
གསལ་པོར་མཐོང་བྱུང།

ཐོད་ཀྱི་བཙུག་ཅལ་མངེས་རིས་སྒྱུད་ཆས་མང་ཆེ་གོས་གསེར་དང་
དངུལ། ཟངས། ལྷགས་སོགས་ཀྱི་རྒྱ་ཆ་ལས་བཙོས་པ་སྤྱི་དང་། ལྷག་
པར་དུ་རྒྱན་ཆས་ནམས་ནི་གསེར་དངུལ་སྒྲིག་སོགས་ཀྱིས་གཙོ་བོར་
བྱེད་དགོས་པའི་རྩྭ་སྐྱོན་ནི་ཐོད་ཀྱི་འཆོ་བའི་ཁོར་ལུག་དང་འབྲེལ་ཡོད་
པ། ཐོད་འདི་གནའ་རབས་སྤྱི་བཙུག་ཅལ་ཐོད་མི་རིགས་གིག་ཡིན་
ལྟ་བུ། དེར་རབས་སྤྱི་ཐེབས་ན་ཡང་འཆོ་བའི་སྒྱུད་ལྷངས་དེ་ད་
དུང་མང་ཆེ་བ་དེ་བཞིན་ཡིན་པའི་དབང་གིས། འབྲོག་པ་ཆོས་རང་
ལུས་བརྒྱན་རྒྱ་ཏ་ཅང་མཐོང་ཆེན་བྱས་ནས་རང་གི་རྒྱ་ནོར་མང་གོས་
གསེར་དངུལ་སྒྲིག་ནོར་བུ་སོགས་དང་བརྗེས་ནས་ལུས་ཐོག་བརྒྱན་
ན་ཏུ་བསྐྱོད་བའི་བ་རེད། བརྟེན་དཔྱད་བྱས་པ་ལ་བལྟས་ན་ཅུང་ལྷག་
པའི་འབྲོག་པ་བྱད་མེད་གཅིག་ལ་ལུས་ཐོག་གི་རྒྱན་ཆ་རིན་ཐོག་པ་བ་
ན་སྐོར་མ་ཁྲི་ལས་འདས་འདུག།

དུས་ཆེན་དང་དགའ་སྟོན་སྐབས་སུ། འབྲོག་པ་ཐམས་ཅད་འཆར་
ག་གིག་གིག་བརྒྱབ་ནས་རང་གི་རྒྱན་ཆ་ཡོད་ཆད་ལུས་ཐོག་བརྒྱན་ནས་
བརྟེན་པ་དེ་ནི། རང་གི་རྒྱ་ནོར་རོམ་པ་ཞིག་ཡིན་ལ་མངེས་
འཕྲོར་བྱས་པ་ཞིག་ཀྱང་རེད།

ཐོད་རིགས་ཆོས་ཆོས་ལ་དད་པ་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་བརྟེན། རྒྱན་ཆ་

ཐོག་གི་མངེས་རིས་ཐམས་ཅད་ལ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ནང་དོན་མང་པོ་
 བཀོད་ནས་མཆོག་གསུམ་ལ་དད་པ་དང་ཕྱགས་རེ་སྟོན་པའི་བསམ་པ་
 བཅོལ་ཡོད་པ་རེད། དད་པ་དང་རྒྱ་མོར། མངེས་དཔུང་བཅས་གཞི་
 གཅིག་གི་ཐོག་སྐྱར་བའི་སྒྲ་ཅལ་དེ་ཤོད་རིགས་ཀྱི་བཅོ་ཅལ་མངེས་རིས་
 ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་པར་གྲེ་ཆོས་སྒྲ་ཅལ་ཡང་བྱེད་མི་དགོས།
 འབྲོག་ཁུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་དང་ཕྱོག་ཕྱེ། རྒྱུ་ཁུལ་གྱི་འཆོ་བ་ཅུང་
 ཟད་བརྟན་བརྩིང་ཡིན་ལྟ་བུ། རྒྱུ་པ་བ་ཆོས་ཉིན་མཁོའི་འཆོ་བའི་
 སྤྱོད་ཆས་རྒྱ་ལྡན་བྱ་བ་ལ་དོ་སྣང་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད། བསྐྱར་ནས་བཤད་
 བ། འབྲོག་ཁུལ་གྱི་རྒྱ་ཆ་ཆེན་མཁུངས་མང་ཞིང་ཆོན་མདངས་ཕྱན་སུམ་
 ཆོགས་པོ་ཡོད་པ་དེ་རྒྱུ་ཁུལ་གྱིས་གཏན་ནས་འགྲན་བསམ་མེད་པ་
 རེད།

མཐུལ་ཡས་པའི་སྤྱོད་མང་དང་། ཉ་ཅང་སྒྲ་པའི་ནུ་ཆལ། བརྩིང་
 ཆགས་པའི་གངས་རི་སྐགས་ཀྱིས་ཤོད་མི་དམངས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཆེན་པོ་
 དང་། སྐྱོག་སྐྱོགས་ཆེན་པོ། རར་གདོད་པོ་བཅས་དང་ཐུན་པའི་
 གཞིས་རྒྱུད་ཆགས་རྒྱར་ཕྱགས་སྒྲིབ་བཅས་པ་ཡིན་མོད། འོན་ཀྱང་ཁོང
 ཆའི་བཅོ་ཅལ་མངེས་རིས་ནང་དུ་གཞིས་རྒྱུད་དེ་དང་གཏན་ནས་འད་
 ས་མེད་པའི་ཉ་ཅང་ཞིབ་ཕྱེ་བ་དང་ཆ་སྟོམས་ཆ་སྒྲིག་གི་མངེས་པ་
 ལ་སྟོན་པའི་བསམ་པ་སྟོན་འདུག

གོང་དུ་ཤོད་རིགས་ཀྱི་བཅོ་ཅལ་མངེས་རིས་རགས་ཅམ་བཤད་པ་
 ཡིན། ཁམས་ཕྱོད་ཀྱི་བཅོ་ཅལ་མངེས་རིས་ལ་གོང་དུ་བཤད་པའི་བྱན་
 མང་གི་རང་བཞིན་ཐུན་པ་ཕུད། ད་དུང་བྱན་མང་མིན་པའི་ཁྱད་ཆོས་
 ཡོད།

སྐྱོན་བྱུང་རྒྱུ་དུ་ཆགས་པའི་ཁམས་པའི་ས་ཁུལ་ནི་གནའ་དུས་
 བྱས་ཤོད་རྒྱ་བར་འགྲོ་འོང་བྱེད་གནས་འགག་མདོ་ཞིག་རེད། ཤོད་རྒྱ་
 བར་རིག་གནས་སྤེལ་རིས་བྱས་པའི་སྒྲིབ་ཀྱིས། ཁམས་པའི་བཅོ་ཅལ་
 མངེས་རིས་དེ་ཤོད་རིཌ་གྱི་རང་གཞིས་ཆེས་ཆེར་བཟུང་ཡོད་པ་མ་
 ཟད། རྒྱ་རིཌ་གྱི་བཅོ་ཅལ་མངེས་རིས་ཀྱི་ཕན་པ་ཡོད་ས་དེ་བསྐྱེལ་ན་
 བྱས་ཡོད་ལྟ་བུ། བྱན་མང་མིན་པའི་ཁྱད་ཆོས་ཞིག་ཆགས་པ་རེད།
 ད་པར་ནང་པ་ལ་ཡུལ་རྩར་པོ་ལྷང་པའི་བཅོ་ཅལ་སྤྱོད་ཆས་དེ་ཤོད་ཁུལ་
 ཡོངས་སུ་སྤྲད་གྲགས་ཁུལ་འདུག

ཁམས་པའི་གསེར་དུལ་བཅོ་ཆས་ལ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་མཆོད་ཆས་དང་
 རྩལ་ཆས། ཉིན་མཁོ་སྤྱོད་ཆས། རྒྱན་ཆའི་སྤྱོད་ཆས་བཅས་རིགས་ཆེན་པོ་

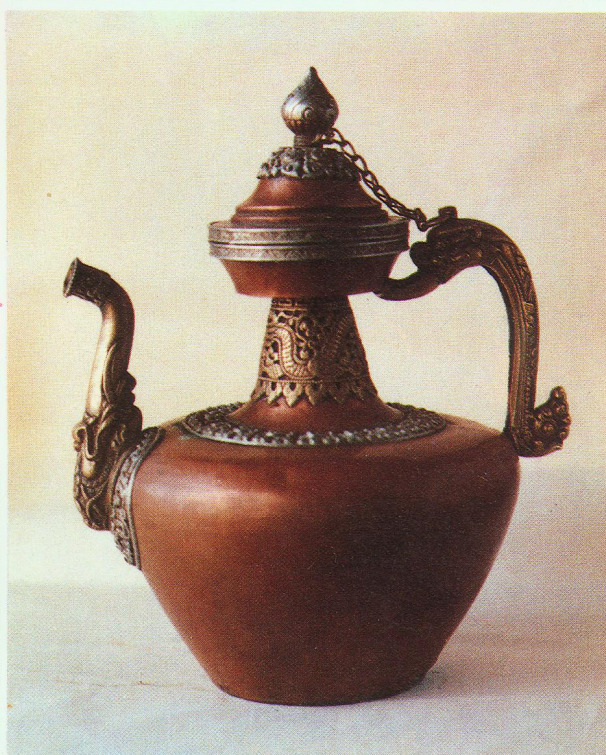
བཞི་ཅུ་དུའགོས། གསེར་དངུལ་བཟོ་ཆས་དེ་དག་བཟོ་ཆལ་མཁས་་་
ཤིང་ཀྱུན་སྤྲུལ་མངོས་ཆལ་ཞིབ་པ་ཡོད་པ་མ་ཆད། མངོས་དཔུང་གི་་་
རིན་ཐང་ཡང་ཉ་ཅང་ཆེན་པོ་འདུག ལྷག་པར་དུ་གསེར་དངུལ་བཟོ་
ཆས་ཐོག་དཔལ་འབར་དང་མི་རཱི་གི་བྱུང་ཆས་འདྲིམས་པའི་ཀྱུན་་་
སྤྲུལ་རིམ་དེ་དག་ལས་ཐོད་རཱི་བཟོ་ཆལ་མངོས་རིས་གོང་དུ་ཆེས་
ཆེར་འཕེལ་བར་མཆོན་འདུག བཟོ་ཆས་ལྷུ་དྲ་གི་བཟོ་ཆལ་ཡོ་བྱུང་དེ་
དག་གི་ཀྱུན་རིས་ཀྱང་ཆས་ལྷགས་སྤྱུ་ཆལ་གི་ཀྱུན་སྤྲུལ་ལ་མ་ཆོས་པ་་་
རེད། དཔེར་ན་ཆས་ལྷགས་རིམ་བྱ་གིས་ཉ་གས་བཟུང་[དཔལ་ཕེལ
དང་། པད་མ། གཏུགས། ཏུང་དཀར་གཡས་འབྲིལ། འཁོར་་་
ཡོ། ཀྱལ་མཆན། ལྷུ་པ། གསེར་ཉ་བཅས་] དེ་དམངས་ཁྱོད་གི་
བཟོ་ཆལ་པའི་བཟོ་ཆལ་ལ་བརྟེན་ནས། མ་གཞི་རྒྱ་ཁྱེད་པའི་བྱ་
གིས་ཉ་གས་བཟུང་དེ་འབྱུར་ཐོག་སྤྲུལ་སྤྲུལ་ཆོགས་པོ་ལྡན་པ་དང་ཀྱུན་
རིས་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་རིམ་དེའི་ནང་དུང་ཀྱུན་ཁོ་བཅན་གི་་་
ནང་དོན་བསྐྱེག་ཡོད་པ་རེད། བཟོ་བཅོས་ཀྱུག་རྗེས་གི་བྱ་གིས་་་
ཉ་གས་བཟུང་དེ་རིམ་བཞིན་དུ་ཐོད་དམངས་ནམས་མི་རབས་ནས་མི་
རབས་བར་ལྷ་དག་འཁྱེད་འདོད་བྱེད་ལུ་གཉན་ཏུ་ཀྱུན་སྤྲུལ་བྱས་་་
པའི་ཀྱུན་སྤྲུལ་རིམ་ཞིག་གྱུར་པ་རེད།

ཁམས་པའི་གསེར་དངུལ་བཟོ་ཆས་སུ་དུང་དུང་ཀྱུ་ལུལ་གི་གོས་ཆེན་
དང་རྩ་ཆས། གསེར་དངུལ་ཀྱུན་ཆ་སྤྲུལ་གི་ཀྱུན་སྤྲུལ་རིམ་བཟུས་་་
ཡོད་པ་མ་ཆད། ལྷག་པར་དུ་ཐང་སྤང་ཀྱལ་རབས་སྐབས་གི་ཐང་ན
རིས་དང་ཡལ་དཀྱིས་མེ་རྟ་གི་རིས། ཤིང་པད་མའི་རིམ་སྤྲུལ་གི་འབྲི་
ལྷངས་བཟུས་ཡོད་པ་ཡིན་མོད། འོན་ཀྱང་ཁམས་པའི་གསེར་དངུལ་ཀྱུན་
ཆས་ཐོག་གི་ཀྱུན་རིས་དེ་དག་ཀྱུ་ལུལ་གི་མ་དཔེ་ལྷར་དཔེ་བཟུས་བྱས་
པ་མིན་པར། མཐའ་གསལ་མཐའ་མིལ་རྟ་གས་གི་ཐོག་ནས་དང་ཐིག་དང་་་
འཁྱོག་ཐིག་གི་ལངས་གཞུགས་བར་ཡལ་དཀྱིས་ཤིང་པད་མ་དང་འཁྱོག་
ཐིག་ན་རིས་བྱིས་ནས། རང་དགར་ལུས་ཤིང་འབྲུག་པོ་ཆེ་བ་དང་། ཆ
ཐིག་ཡ་ཐིག་སྤྲུལ་པ། འཁྱོགས་ལྷངས་དམ་ལ་བྲལ་ལྷར་འབྲིག་པ།
གདངས་ལྡན་ཐེབ་སྤྲུང་བཅས་གི་མི་རིགས་ཀྱུན་རིས་ཤིག་གྱུབ་པ་རེད།
རིམ་འོ་འབྲི་ལྷངས་ལ་བཞུས་ན། མང་ཆེ་སར་མདུན་རོས་དང་འཁྱོག་
རོས་ནས་དང་ཐིག་གིས་ཐིག་པ་དང་། འཁྱོག་ཐིག་དང་ཐེབ་ཐིག་ཐིག་
པ། ལྷུལ་ཐིག་དང་གསེག་ཐིག་ཐིག་ལྷངས་བྱིས་པ་མ་ཆད། སྐབས་་་
འགའ་འོད་འཆར་དང་འཁོར་དཀྱུག་སྤྲུལ་ཐིག་ལྷངས་སྤྲུང་པའི་འབྲི་

ཚུལ་ཡང་ཡོད། མདོར་བཟུས་ནས་བཤད་ན། དེ་བཞིན་ཡིན་པའི་
རིམ་ཁོར་རྒྱང་ཅུང་མང་ཞིང་། ཚེགས་སྒྲིག་པའི་རིམ་ཆེ་གསུམ་ཅུང་
ཉུང་བ་རེད།

གཞན་ཡང་། ཁམས་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚལ་པ་ཚོས་ཀྱི་མིའི་འཁྱོག་རིས་
དང་མདུད་རིས་བཅས་ལ་དགའ་པོ་བྱེད་པའི་ཐོག་གཞུང་དྲུང་དང་
ཀྱུན་འཁོར་གྱི་མངོས་རིས་ཀྱང་ཆུང་དུ་བེད་སྤྱད་བྱེད་ཆོང་། བཟ་
གིས་ཚེགས་བརྒྱད་དང་། མཐུལ། བྱ་གར་གར། བྱ་ཆེ་རིང་། འབྲུག་
བྱ་བྱང་། སེང་གེ་གཅན་གཟུགས། སྤྱིན་བཟང་། ཝེར་བྱ་མེ་འབར་
སོགས་ཀྱི་རིམ་རྒྱུན་དུ་བྲིས་པས་མི་ཚད། བ་ན་སམ་སྤྱི་ཉའི་ཡིག་
གཟུང་ཀྱང་རྒྱན་རིས་བྲས་ནས་བྲིས་པ་རེད། གསེར་དངུལ་ཡོ་བྱད་ཀྱི་
བཟོ་དབྱིབས་འཕེལ་བྱུང་དང་དེའི་ཐོག་གི་མངོས་རིས་ཆ་སྒྲིག་མཁས་
པ། གཟོང་རིས་ཕུལ་བྱུང་བཅས་གང་ས་ཅི་ཐད་ནས་ཁམས་ཕྱོགས་
ཀྱི་ལག་ཤེས་མཁས་པ་ཚོའི་མཐུར་སོན་པའི་མངོས་ཚལ་དང་ཉམས་
ཚུང་ཕྱན་སྤུམ་ཚེ་པ་ལག་ཏུ་ཡོན་ཚུལ་གསལ་བས་མི་ཚད། ཁམས་པའི་
བཟོ་ཚལ་མངོས་རིས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་གཞུང་ཟ་བཞིག་མངོན་པ་རེད།

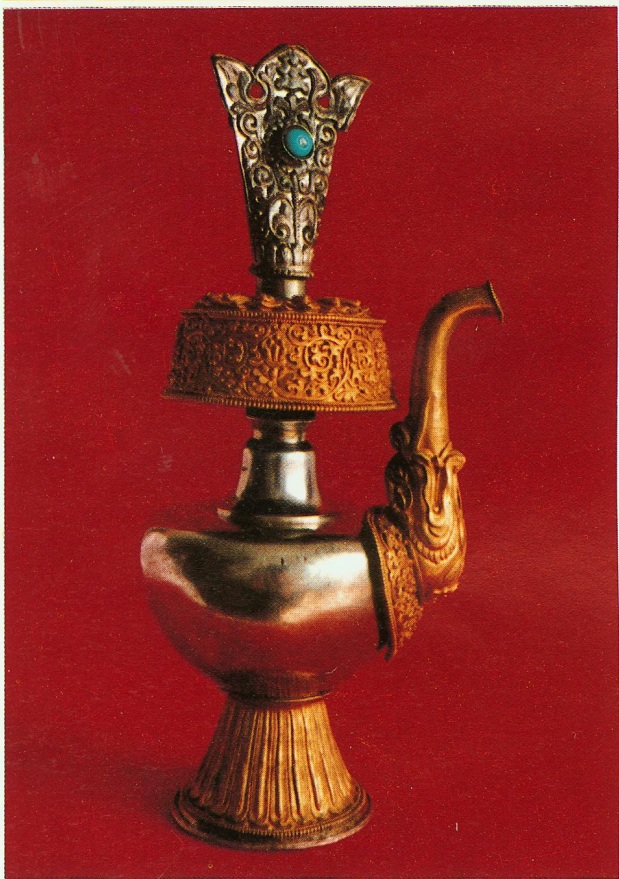
ཐོད་རིགས་བཟོ་ཚལ་མངོས་རིས་ཀྱི་ཝེར་བྱ་རིན་ཆེན་ལྟར་གྱི་ཕྱལ་
རིས་དེ་འཛིན་ནས་དར་སྤེལ་བཏང་སྟེ་ཐོད་རིགས་དེར་རབས་ཀྱི་བཟོ་
ཚལ་མངོས་རིས་ཐུར་ལས་ལྟག་པར་གོང་དུ་སྤེལ་བའི་དོན་དུ། ཡོ་མང་
རིང་དུ་ར་ཚོས་ཐོད་ཕྱལ་དུ་ཟ་བ་འཇུག་བྱས་ནས་འཚེལ་བཟུང་དང་
བཅོས་སྒྲིག་བྱས་པའི་རྒྱ་ཆ་དེ་དེ་བཞག་ཅིག་ཏུ་བསྒྲིགས་ཏེ། རྒྱ་ཆེ་བའི་
ཆེད་ལས་མངོས་རིས་ལས་སྤྱོད་པ་ནམས་དང་། ཐོད་རིགས་བཟོ་ཚལ་
མངོས་རིས་ལ་སྤོ་བ་འཁོར་བའི་སྒྲིག་པ་པོ་ནམས་ཀྱི་སྤྱི་མདུན་དུ་ཆེད་
དུ་ཕུལ་བ་ཡིན། དེ་བའདྲིའི་ནང་དུ་བཟུས་པའི་རིམ་བཅས་ཆད་
ཀྱིས་ཐོད་རིང་གི་ཐོད་མདངས་བཟ་བའི་བཟོ་ཚལ་མངོས་རིས་དེ་
མཚོན་པ་ཉ་ཅང་དཀའ་བར་བེ་ཚོམ་སྤྱི་ཅན་མི་དགོས་པ་ཡིན་མོད།
འོན་ཀྱང་སྤྱི་གཞི་མའི་སྤྱི་གྲ་ནང་ནས་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ལྟར་ཡོང་གི་དོན་
སྒྲིག་མཁན་དང་དཔར་བསྐྱོན་མཁན་ལ་སེམས་གསོ་ཆེས་ཆེར་ཞིག་
ལགས་པས། མཁས་དབང་ནམ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་སྒྲིག་པ་པོ་ནམ་གྱིས་
བཀའ་སྤོབ་སྤོལ་བར་ར་ཚོས་སྤྱིར་ནས་གསོལ་བ་འདེབས་པ་ལགས།

- 1、皮 包 བང་ཁྲག
- 2、茶 碗 ཕྱར་ཁྱིམ་དང་ཕྱར་གདན།
- 3、净水壶 རིལ་བ་མྱེ་མུགས།
- 4、耳 环 ར་ཁྲང་།
- 5、酥油茶壶 ཟངས་ལྗེར།
- 6、镶翅法螺 ཏུང་དྭཀར་གཤོག་པ་ཅན།

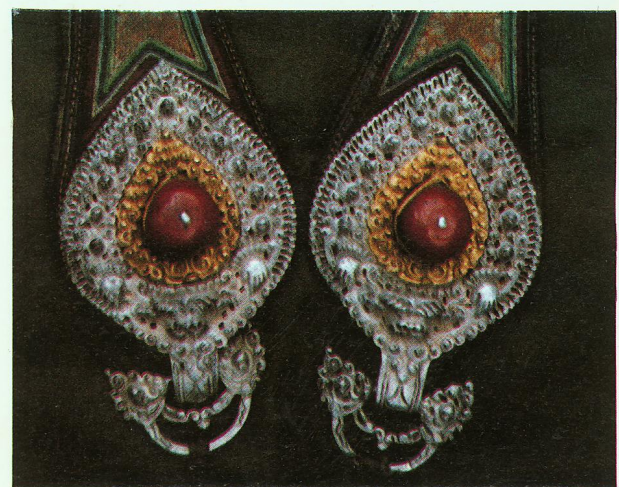
1	4
2	5
3	6

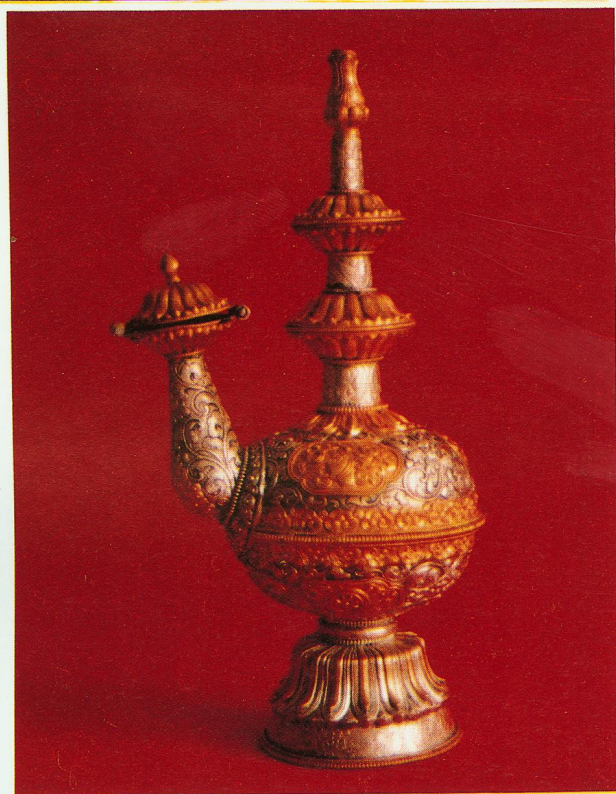

- 1、鼻烟壶 ལྷ་རྩུ་ལྷ་
- 2、净水壶 ལྷ་མ་ལྷ་
- 3、腰 盒 ལྷ་ལྷ་
- 4、项 盒 ལྷ་ལྷ་
- 5、仿胫骨号 ལྷ་ལྷ་
- 6、哈蚂罐 ལྷ་ལྷ་

1	4
2	5
3	6

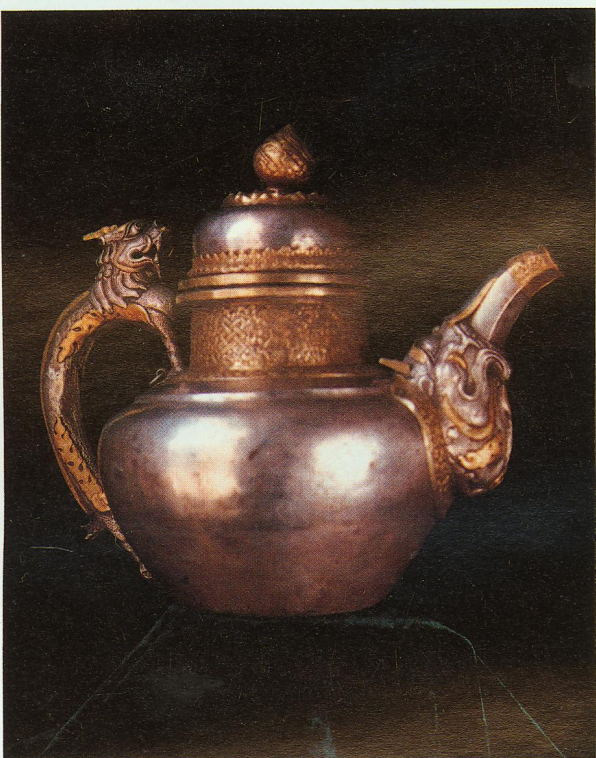
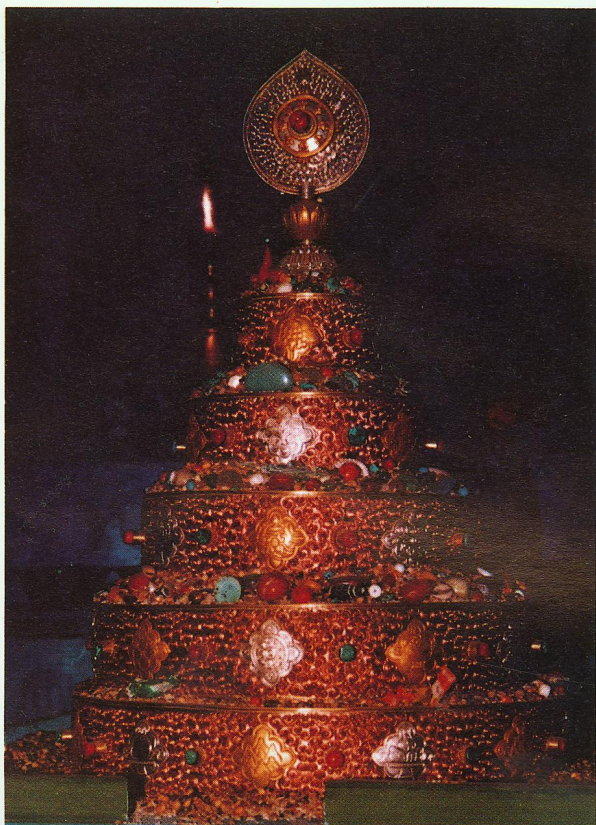

- 1、 唢 呐 ཐུ་མྱེང་།
- 2、 香 炉 མེས་པོར་།
- 3、 嵌金银壶 ཏང་ལ་ཕྱིར་།
- 4、 辫 饰 མཐ་ཐུག་།
- 5、 净水壶 རིལ་བ་ཕྱི་ཐུགས་།
- 6、 男饰吊刀 མཐ་ཐུག་།

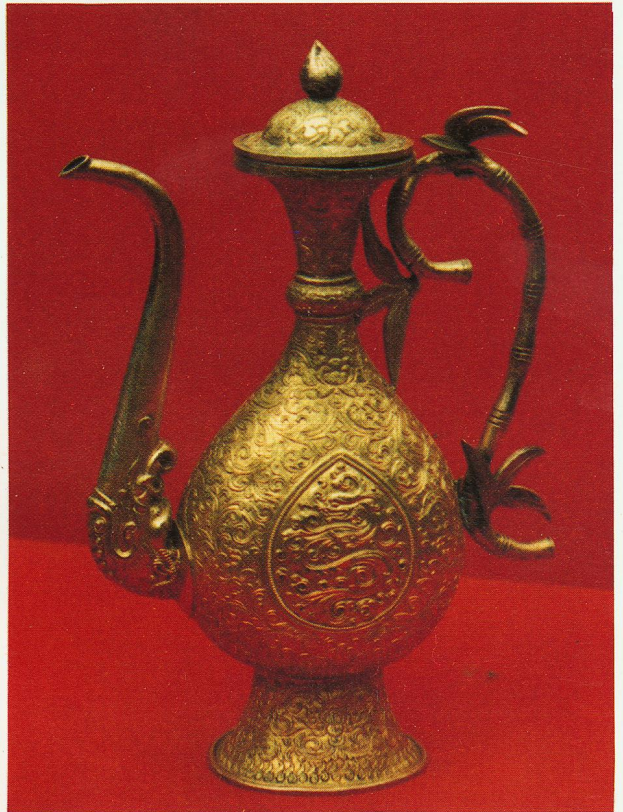
1	4
2	5
3	6

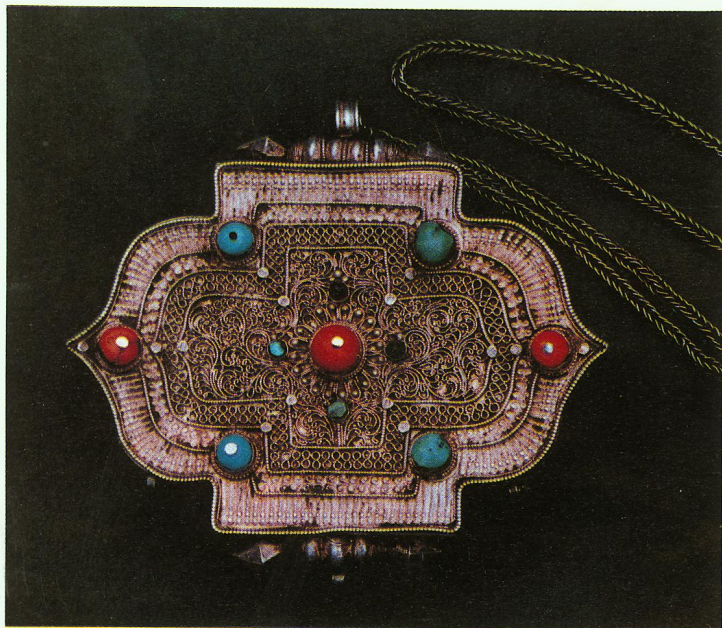
- 1、灯 窝 མཚོད་ཀོང་།
- 2、金剛蓮 盞 གྱེ་རྩོད་པད་ལྷུབས་ཅན།
- 3、佩 饰 ཐུན་ཆ།
- 4、曼 陀 罗 མཐུལ།
- 5、银 壶 དངུལ་ལྗིང་།
- 6、火 链 མི་ཁྲུག།

1	4
2	5
3	6

- 1、项 盒 སྒེའི་གཙུག་
- 2、杂酒罐 ཐུག་
- 3、领 花 ཞོང་ཐུག་
- 4、内供颇器 ནང་མཆོད་ཀྱི་ལི།
- 5、净水壶 རིལ་བ་ཕྱི་ཐུགས།
- 6、马 鞍 ཉ་མ།

1	4
2	5
3	6

- 1、项 盒 གཙམ་
- 2、妇女佩刀 མོ་གླི།
- 3、五谷盒 འབྲུ་ཐུར།
- 4、小铜号 རག་ཏྲ་།
- 5、敬水器 ཕྱད་ཀྱང་།
- 6、腰 袋 ཆང་མ།

1	4
2	5
3	6

目次

璀璨的藏族工艺美术

(实物彩照插页 36 幅)

一 日用器皿图谱

- 3 银质茶壶
- 5 茶盖、茶托
- 6 铜瓢、桶
- 7 糌粑盒
- 8 男式吊刀
- 12 长挂刀
- 13 女式吊刀
- 15 鼻烟壶
- 16 叉子枪
- 17 镶金酥油茶桶
镶金木碗
- 18 釜
- 20 八吉祥徽

二 佩饰图谱

- 25 辫 饰
- 32 耳 环
- 40 银项链
- 41 领 花
- 44 项 盒
- 49 手 镯
- 51 腰 饰
- 64 火镰袋
- 68 皮 包
- 74 腰 盒
- 84 奶桶钩

- 86 针线盒

三 法器图谱

- 105 嘎乌带
- 107 护身盒
- 122 供 器
- 123 御酒壶
- 128 浴佛盘
- 129 内供颅器
- 131 内供颅器座架
- 135 小转经轮
- 136 香 炉
- 139 金刚杵
- 140 香 盒
- 141 净水壶
- 145 供水银杯
- 147 供神灯盏

四 宗教乐器图谱

- 153 铃
- 155 唢呐
- 161 镶翅法螺
- 162 胫骨号角
- 163 仿胫骨号角
- 170 黄铜号

五 实物使用照片

དཀར་ཆག

གཟིམ་དང་ས་རབ་ཏུ་འཕྲོ་བའི་ཐོད་ཀྱི་བཙོ་ཅལ་མངའ་ས་རིས།
(ཐུན་ཆའི་པར་རིས་ཚན་ཁྲ་ཅན་སྟུག་)

༡ ཐུན་ཕྱོད་ཕྱོད་ཆས་ཀྱི་པར་རིས།

- 3 དརུལ་ལྷིར།
- 5 སྤར་ཁེབས་དང་སྤར་གདན།
- 6 རག་ཕྱོགས་དང་བྱག་ཚྭ།
- 7 པགས་སྤར།
- 8 སྒྲི།
- 12 དཔལ་དམ།
- 13 སྒྲི།
- 15 ལྷ་ཅུ།
- 16 སྤག་ར།
- 17 རག་མདྲོང་དང་
དརུལ་སྤར།
- 18 ཁྲོ་ཟངས།
- 20 བཟ་གིས་ཉ་གས་བརྒྱད།

86 ཁབ་བྱབས།

༢ མཚན་ཆས་ཀྱི་པར་རིས།

- 105 གུ་ལུང་ཐག
- 107 གུ།
- 122 དཀར་ཐུན།
- 123 གསེར་ཕྱེམས་དམ་བེ།
- 128 ལྷས་སྤེར།
- 129 བར་མཚན་ཀ་ལི།
- 131 བར་མཚན་སྤྲེགས་ཁྲི།
- 135 ལག་འཁོར།
- 136 སྤྲོས་སྤར།
- 139 རྩ་རྩེ།
- 140 སྤྲོས་སྤར།
- 141 གུ་ལུང་མ།
- 145 དརུལ་ལྷིར།
- 147 མཚན་གྲོང་།

༢ ཐུན་ཆའི་པར་རིས།

- 25 སྤའི་ཐུན།
- 32 ར་ལོང་།
- 40 དརུལ་ཐག
- 41 གྲོང་ཐུན།
- 44 སྤའི་གུ།
- 49 ལག་གུ་བ།
- 51 སྤེད་ཐུན།
- 64 མེ་ལྷག
- 68 པར་ལྷག
- 74 སྒྲི་ལྷང་།
- 84 བཞོ་ལོང་།

༣ ཆས་ཀྱི་རིལ་ཆས་ཀྱི་པར་རིས།

- 153 རིལ་ལུ།
- 155 ཐུ་སྤོང་།
- 161 ཏུང་དཀར་གཤོག་པ་ཅན།
- 162 ཀར་སྤོང་།
- 163 ཀར་སྤོང་།
- 170 རག་ཏུང་།

༤ ཐུན་ཆ་སྤྲས་པའི་པར་རིས།